

کاهش تورم اولویت دولت است

کاهش تورم اولویت اصلی ستاد اقتصادی دولت است. به گزارش تسنیم، سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد با بیان اینکه وضع تورمی کشور مطلوب دولت و مردم نیست، گفت: قیمت اقلام روزانه جامعه و در کل سفره معیشتی مردم ثابت مانده است. قدرت خرید کاهش یافته که این موجب نارضایتی مردم است. او افزود: تلاش داریم با برنامه‌های کلان و آماده‌سازی زیرساخت‌ها، قدرت خرید سید معیشتی را افزایش داده و از نارضایتی‌ها بکاهیم. او با اشاره به اینکه نارضایتی طبقه متوسط و ضعیف جامعه از کاهش قدرت خرید، مسئله جدی برای دولت است، گفت: پایین بودن قدرت خرید به این معنی است که تورم بالای ۴۰ درصد به مدت ۶ سال طبقه متوسط و ضعیف جامعه در دسترسی به سید مصرفی گذشته خود را دچار مشکل کرده و در این میان این طبقات دچار کاهش درآمد واقعی شده‌اند.

یارانه هیچ خانواده‌ای حذف نشده

یارانه هیچ خانواده‌ای حذف نشده، فقط دهک‌بندی‌ها تغییر کرده است. علیرضا محمدی، رئیس مرکز مطالعات و اطلاعات رفاه ایرانیان با اشاره به بروزسانی اطلاعات جدید اقتصادی خانواده‌ها پس از دو سال در مصاحبه با رادیو گفت: خبرهایی همچون حذف سه دهک و... شایعه است، ما بعد از دو سال در ماه گذشته، داده‌ها و اطلاعات پایگاه رفاه ایرانیان را بروزسانی کردیم، یارانه هیچ عیزی در این ماهی که هستیم، حذف نشده است. او افزود: بر برخی موارد استثنا هم وجود دارد مثل اینکه شماره بانکی آنها با مشکل مواجه می‌شود یا به دلیل فوت سرپرست خانواده یارانه به صورت خودکار قطع می‌شود. دیگر اعضای خانواده باید با مراجعه به پلیس ۱۰۰ مشکل‌شان را حل کنند تا مجدد یارانه آنها برقرار شود. خیلی از افراد در سال گذشته و سال جاری مراجعه می‌کردند و به دهک‌شان اعتراض داشتند که با بروزسانی خیلی افراد مشکل‌شان مرتفع شد.

نوسازی ناوگان ریلی

وزارت صمت و وزارت راه و شهرسازی برای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل ریلی توافق نامه امضا کردند. به گزارش تسنیم، مهرداد بذریاش، وزیر راه و شهرسازی با بیان این که طی ۲ سال اخیر در حوزه گردشگری رشد خوبی داشته‌ایم و نیازمند تقویت ناوگان‌های هوایی، دریایی و ریلی هستیم، اظهار کرد: هفته گذشته برای تقویت ناوگان حمل‌ونقل با وزیر صمت توافقنامه‌ای امضا شد و قرار است در حوزه ریلی همکاری جدیدی داشته باشیم. او افزود: معتقدیم باید سفرها تسهیل و دسترسی‌ها به امکانات سفر آسان‌تر و عادلانه‌تر شود. وزیر راه و شهرسازی نیمه ماه جاری (بهمن) از رایزنی برای رفع ممنوعیت واردات واگن مسافری خبر داده و گفته بود: ساخت خط‌آهن رشت-آستارا به‌زودی آغاز می‌شود. او در خصوص آخرین وضعیت پروژه خط‌آهن رشت-آستارا اظهار کرد: در خصوص خط‌آهن رشت-آستارا قرارداد تجاری و اجرایی همین روزها بین دو شرکت ایرانی و روسی امضا می‌شود.

ایران در لیست تورم خیزها

صندوق بین‌المللی پول دستکاری ارزش ارز در کشورهای کمتر توسعه یافته را ناشی از فقدان سیستم باکفایت مدیریت بازار پول می‌داند

فاطمه لطفی

مترجم و روزنامه‌نگار

صندوق بین‌المللی پول، ایران را در بین ۲۰ کشور تورم‌خیز جهان دسته‌بندی کرد. زیمبابوه، ونزوئلا، سودان، ترکیه، آرژانتین، سریلانکا، لیتوانی، استونی، اوکراین، مولدو، سورینام، غنا، هائیتی، سیرالئون، آنگولا، نیجریه، ایران و مالاوی جزو ۲۰ کشور هستند که بالاترین نرخ تورم را در سال ۲۰۲۳ داشتند. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، زیمبابوه با ۲۸۴/۹۴ درصد بالاترین نرخ تورم را دارد و ونزوئلا با ۲۱۰ درصد تورم در رده بعدی قرار گرفته است. ایران نیز با تورم ۴۵ درصدی جزو کشورهای با تورم بالا دسته‌بندی شده است.

تورم پدیده افزایش قیمت برای همه کالاهاست. بانک‌های مرکزی کشورها رسیدن به تورم کم و ثابت را به‌عنوان هدف خود در نظر گرفته‌اند که معمولاً بین ۱/۵ تا چهار درصد در سال است. ابرتورم، یعنی تشدید این پدیده، می‌تواند منجر به فروپاشی کامل اقتصادی شود، زیرا ارزش پول آنقدر سریع از دست می‌رود که اساساً پول ملی بی‌ارزش می‌شود. کاهش قدرت خرید مردم، ناپایداری اقتصادی، افزایش هزینه‌های تولید و... از جمله نتایج اقتصادی با تورم بالاست. اما در کنار آن احتمال دارد تورم باعث تحریک مصرف و در نتیجه تحریک تولید شود و از سویی ارزش بدهی‌ها را نیز کاهش دهد. البته این آخری به نفع ثروتمندان است.

در دهه گذشته تورم جهانی عمدتاً روندی ثابت طی کرده بود، اما در سه سال گذشته این روندها تغییر یافته‌اند. تورم جهانی در مراحل اولیه شیوع ویروس کرونا و در بحبوحه سقوط تقاضا و قیمت نفت به شدت کاهش یافت. با این حال در اواسط سال ۲۰۲۰، با بازگشت تقاضا، تعمیق اختلالات عرضه و افزایش قیمت نفت، روندی صعودی یافت. در جولای ۲۰۲۲، تورم جهانی به بالاترین حد خود از اواسط دهه ۱۹۹۰ رسید. سپس نزول آن آغاز شد اما باز هم به‌طور قابل توجهی بالاتر از میانگین ارقام آن قبل از شیوع کرونا بود. بانک جهانی می‌گوید این تحولات، منابع جنبش‌های تورم جهانی را به کانون بحث‌های سیاستی سوق داده است.

▼ قیمت نفت، اصلی‌ترین محرک تورم جهانی

بانک جهانی معتقد است مهمترین محرک تورم جهانی قیمت نفت است. سهم شوک‌های قیمت نفت در محرک‌های اصلی تغییر تورم جهانی بیش از ۳۸ درصد بوده است، به‌دنبال آن شوک‌های تقاضای جهانی با سهم حدود ۲۸ درصدی در طی پنج دهه گذشته و سهم بسیار کمتر شوک‌های عرضه جهانی و نرخ بهره قرار دارند. به‌عنوان مثال وقتی قیمت نفت حدود ۱۰ درصد شوک مثبت تجربه می‌کند، تورم جهانی طی یک سال ۰/۳۵ درصد و طرف سه سال ۰/۵۵ درصد افزایش می‌یابد. شوک‌های قیمت نفت و تقاضای جهانی محرک‌های اصلی تورم جهانی در بازه‌های زمانی هر رکود جهانی از سال ۱۹۷۰ تا ۲۰۲۰ بوده است. با گذشت زمان، نقش شوک‌های تقاضای جهانی و شوک‌های قیمت نفت افزایش و نقش شوک‌های عرضه جهانی کاهش یافته است. طی سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۰، شوک‌های قیمت نفت و تقاضای جهانی ۶۵ درصد از تغییرات تورم کل را به‌خود اختصاص دادند. بر اساس داده‌های بانک جهانی سهم شوک‌های عرضه جهانی از ۲۵ درصد در دوره‌های قبلی به ۱۲ درصد در بین سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۱۰ کاهش یافت. اهمیت شوک‌های نرخ بهره جهانی در هدایت تورم جهانی به‌طور کلی در حدود ۱۹ تا ۲۲ درصد ثابت بود.

به‌غیر از قیمت نفت، تورم جهانی محرک‌های دیگری هم دارد. نرخ تورم جهانی حتی قبل از شروع جنگ روسیه و اوکراین هم در حال افزایش بود. دلیل آن این بود که با افزایش تقاضا، بازگشت فرایندهای تولید و حمل‌ونقل به وضعیت قبل از شیوع کرونا زمان بر بود. علاوه بر آن استراتژی چین بدون کوئید که تا ژانویه ۲۰۲۳ با قرنطینه کامل شهرهایی مانند شانگهای هنوز برقرار بود، منجر به ادامه اختلال در تولید شد. تهاجم روسیه به اوکراین اختلال در عرضه برخی محصولات غذایی مانند گندم و ذرت و نیز منابع انرژی مانند گاز طبیعی را به همراه داشت.

در نتیجه جهش نرخ تورم، بانک‌های مرکزی در سراسر جهان نرخ بهره را افزایش دادند. از این طریق، آنها امیدوار بودند که مردم به کاهش هزینه‌ها تشویق شده و در نتیجه فشار بر اقتصاد را کاهش دهند. به نظر می‌رسد این اقدام تأثیر مثبتی بر کاهش تورم داشت، زیرا نرخ تورم در اقتصادهای بزرگ در نیمه اول سال ۲۰۲۳ در حال کاهش بود. پیش‌بینی‌های بیشتر تخمین می‌زند که تورم جهانی بین

زیمبابوه با تورمی با نرخ نگران‌کننده ۲۸۴/۹۴ درصد دست و پنجه نرم می‌کند. این کشور جنوب آفریقا، با چالش‌های مالی جدی مواجه است که از متغیرهایی بسیار ناشی شده‌اند. در کنار تورم بیش از حد علاوه بر ناامیدی شهروندان به بهبود اوضاع اقتصادی، نیز فشار مضاعفی را بر مردم این کشور وارد کرده است

سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ روندی روبه‌راه است اما کند خواهد داشت و در نتیجه مصرف‌کنندگان در سراسر جهان می‌توانند خوش‌بین‌تر باشند.

صندوق بین‌المللی پول هم در یکی از جدیدترین گزارش‌های خود می‌نویسد پیش‌بینی می‌شود که رشد جهانی در سال ۲۰۲۴ در سطح ۳/۱ درصد باقی بماند و در سال ۲۰۲۵ به ۳/۲ درصد برسد. افزایش نرخ‌های بهره بانک مرکزی برای مبارزه با تورم بر فعالیت‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد. به دلیل مشکلات ناپایدار طرف عرضه و سیاست‌های پولی محدود تورم در بیشتر مناطق با سرعتی بیشتر از حد انتظار در حال کاهش است. انتظار می‌رود تورم جهانی در سال ۲۰۲۴ به ۵/۸ درصد و در سال ۲۰۲۵ به ۴/۴ درصد کاهش یابد.

از طرفی یوروست، اداره آمار اروپا هم در گزارشی در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ نوشته است که انتظار دارد تورم سالانه منطقه یورو در این ماه به ۲/۸ درصد برسد که از ۲/۹ درصد در دسامبر ۲۰۲۳ کمتر است. در اکتبر سال ۲۰۲۳، صندوق بین‌المللی پول نرخ تورم سالانه منطقه یورو را برای سال ۲۰۲۳، ۵/۶ درصد تخمین زد؛ این در حالی است که رقم پیش‌بینی قبلی این نهاد برابر ۵/۲ بود. پس از آن نرخ تورم سالانه ۲/۳ درصد برای سال ۲۰۲۴ و رقم ۲/۲ درصد برای سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی شده بود. یورومانیتر اینترنشنال هم در گزارشی نوشته است که انتظار می‌رود تورم جهانی در سال ۲۰۲۴ از ۶/۹ درصد سال ۲۰۲۳ به ۴/۹ درصد کاهش یابد. براساس این گزارش سیاست‌های پولی سخت‌تر، رشد اقتصادی ضعیف‌تر و متعاقب آن کاهش تقاضای جهانی فشار قیمت‌ها کم می‌کند. کاهش قیمت مواد غذایی و به‌ویژه انرژی نیز به مهار فشارهای تورمی منجر خواهد شد. با این وجود، تورم در بزرگترین اقتصادها به دلیل بالا بودن مداوم تورم اصلی (به استثنای نوسانات قیمت انرژی و مواد غذایی) بالاتر از سطح ۲ درصد باقی می‌ماند. این امر احتمالاً بانک‌های مرکزی را وامی‌دارد تا نرخ‌های بهره را برای مدت طولانی‌تری بالاتر نگه دارند.

این گزارش پیش‌بینی می‌کند که بازار کار و رشد دستمزد در سال ۲۰۲۴ به دلیل رشد اقتصادی ضعیف‌تر روندی کاهشی داشته باشد. با این حال نوسانات اقتصادی و تنش‌های ژئوپلیتیکی در سال ۲۰۲۴ گسترده‌تر می‌شوند و به نوبه خود خطر افزایش تورم را به همراه دارند. تشدید جنگ اسرائیل و حماس به منطقه وسیع‌تر می‌تواند به افزایش مجدد قیمت انرژی منجر شود. افزایش شکاف اقتصادی بین چین و اقتصادهای پیشرفته نیز بر فشارهای تورمی تأثیر می‌گذارد. محدودیت جریان‌های تجاری، ممنوعیت صادرات برخی کالاها و همچنین امکان اعمال تعرفه‌های تجاری محدود بر زنجیره‌های عرضه جهانی تأثیرگذار است. این امر به افزایش قیمت کالاهای تولیدی و افزایش فشارهای تورمی ختم می‌شود.

▼ انتظارات تورمی

صندوق بین‌المللی پول در گزارشی در اکتبر سال ۲۰۲۳ با ذکر این نکته که در سال ۲۰۲۲ تورم در سراسر جهان به بالاترین حد در چند دهه گذشته رسید، خبر داده که هرچند تورم اصلی (headline inflation) به‌طور پیوسته در حال کاهش است، اما تورم

مینا (core inflation)، که تورم غذا و انرژی از آن حذف شده، در بسیاری از اقتصادها ثابت‌تر شده و رشد دستمزد هم افزایش یافته است.

این گزارش می‌افزاید انتظارات در مورد تورم آتی نقش کلیدی در ایجاد تورم ایفا می‌کند، زیرا این دیدگاه‌ها بر تصمیم‌گیری در مورد مصرف و سرمایه‌گذاری و در نتیجه بر قیمت و دستمزد امروز اثرگذار است. از آنجایی که افزایش قیمت‌ها به این نگرانی دامن می‌زند که تورم احتمالاً تثبیت می‌شود، اینکه چگونه می‌توان نظرات مردم را در مورد تورم به بهترین نحو شکل داد، به موضوع مهمی تبدیل شده است. صندوق بین‌المللی پول توضیح می‌دهد که در سال ۲۰۲۱ انتظارات تورمی افزایش آرامی را آغاز کرد تا اینکه در سال ۲۰۲۲ شتاب گرفت. اخیراً اما انتظارات تورمی روندی نزولی یافته است. براساس آمار این نهاد، معمولاً در اقتصادهای پیشرفته تورم به ازای هر یک درصد افزایش در انتظارات کوتاه‌مدت حدود ۰/۸ درصد بالا می‌رود، در حالی که این نرخ در اقتصادهای بازار نوظهور تنها ۰/۴ درصد است. یکی از عواملی که می‌تواند این تفاوت را توضیح دهد، سهم سنت‌گرا (backward-looking learners) در مقابل آینده‌گرها (forward-looking learners) در میان گروه‌های اقتصادی است. وقتی اطلاعات لازم در مورد چشم‌انداز تورم ناقص و کم است و ارتباطات بانک مرکزی نامشخص یا فاقد اعتبار است، مردم تمایل دارند نظرات خود را در مورد تغییرات قیمت در آینده براساس تجربیات تورمی فعلی یا گذشته خود شکل دهند، یعنی آنها سنت‌گرا هستند. در مقابل، کسانی که آینده‌نگرتر هستند، انتظارات خود را از مجموعه وسیع‌تری از اطلاعات که می‌تواند با شرایط اقتصادی آینده مرتبط باشد، از جمله اقدامات و ارتباطات بانک مرکزی شکل می‌دهند؛ این افراد آینده‌گرها هستند.

▼ پیام‌اند تفاوت نگاه چه می‌تواند باشد؟

این تفاوت پیامدهای مهمی برای بانک‌های مرکزی دارد. زمانی که سهم سنت‌گرایی در اقتصاد بیشتر باشد، تشدید سیاست‌ها تأثیر تعدیلی کمتری بر انتظارات تورمی کوتاه‌مدت و خود تورم دارد. بنابراین سهم بیشتر سنت‌گرایان به این معنی است که بانک مرکزی باید برای به دست آوردن همان رقم کاهش تورم، فشار بیشتری را اعمال کند. به عبارت دیگر، کاهش انتظارات تورمی و تورم در این حالت، هزینه بیشتری برای تولید به همراه دارد.

صندوق بین‌المللی پول برای رفع این مشکل پیشنهاداتی دارد. این نهاد می‌گوید بانک‌های مرکزی می‌توانند از طریق بهبود استقلال، شفافیت و اعتبار سیاست‌های پولی و با برقراری ارتباط شفاف‌تر و مؤثرتر، انتظارات را تشویق به آینده‌نگری کنند. چنین تغییراتی به مردم کمک می‌کند تا اقدامات سیاستی بانک مرکزی و اثرات اقتصادی آن را درک کنند و سهم یادگیرندگان آینده‌نگر در اقتصاد را افزایش دهند. یکی از این اقدامات ارسال پیام‌های ساده و مکرر درباره اهداف و اقدامات بانک مرکزی است که متناسب با مخاطبان باشد. بهبود چارچوب‌های سیاست پولی و ایجاد استراتژی‌های ارتباطی جدید برای کمک به بهبود پویایی تورم احتمالاً زمان‌بر